

Közgazdaság

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

III. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM.

Ara: 30 fillér.

1931. ÁPRILIS 11.

Népünkben ma már mélyen él a szocializmus eszméje!

BIKICS ISTVÁN ELVTÁRS ÜNNEPI BESZÉDÉBŐL

„Tizenhat évvel ezelőtt, 1945. április 4-én befejeződött Magyarország felszabadítása... A szovjet nép hatalmas véradózatára nyomán népünk sok sikertelen küzdelem után elnyerte a rég óhajtott szabadságát. 1945. április 4-e gyönyörű és felejthetetlen tavaszi népi ünnep. A Vörös Hadsereg fegyverei szétzúzták az uralkodó osztályok hatalmát és utolsó képviselőjét, Horthy fasiszta rendszerét. Végleg szét hullott az évszázados gyarmati elnyomás, a nyugati függés és elnyertük függetlenségünket. Széttört az a szellemi bilincs, amelyet az uralkodó osztályok kovácsoltak a nép szolgátság tartására. Felszabadulásunk mélyreható történelmi változás követte” — kezdte ünnepi beszédét Bíkics István docens elvtárs, az ipari kar dékánja a hazánk felszabadulásának évfordulójára tiszteletére rendezett ünnepélyünkön, majd a felszabadulás óta hazánkban végbement gyökeres politikai, gazdasági és kulturális változásokat méltatta, s hogy jobban megvilágítsa, kiemelte ezen változások jelentőségét esetele a Horthy-fasiszta rendszer által népünkre zúdított tengernyi szenvedést és az uralkodó osztályok mérhetetlen hazafiatlanságát. Ezután így folytat-
ta:

„ — Ma népünk jelenével megelégedve, s jövő iránti bizakodással ünnepi felszabadulásunkat. Ma szocialista hazánk fő jellemvonása az előre tekintés, a felfelé ívelő, egyre gyorsuló fejlődés. Népünkben ma már mélyen él a szocializmus eszméje!

— Az elmúlt 16 év hatalmas eredményeket hozott, de ezzel még nem értük el végcélunkat. A munka java még hátra van! Meg kell szilárdítani szocialista vívmányainkat, gyorsított ütemben kell befejezni széleskörűen kibontakozott kulturális forradalmunkat. Csak e nagyszerű feladatok megoldásában tanúsított helytállásunkkal járulhatunk hozzá a két világhadszék békés gazdasági versenyéhez, s a mi építőmunkánk sikereivel segíthetjük azt, hogy a két rendszer közötti harc békében, a gazdaság, a kultúra, a tudomány és az emberi élet legkülönbözőbb területein dőljön el. Erőfeszítésünk az előfeltétele annak is, hogy egyszerre térhessünk át a többi szocialista ország népeivel a kommunizmusba. E nagyszerű feladatokból valamennyiünknek részt kell vállalni, aki felelősséget érez hazánk népe, az egész szocialista világ és az emberiség jövőjéért sorsáért. Erre kötelez bennünket felszabadulásunk, április 4-e szelleme.

Mit jelent ez a feladat egyetemünkön, mire kötelez bennünket tanárokat, diákokat egyaránt?

— Oktatóink fő feladata, hogy meggyorsítsuk egyetemünk szocialista fejlődését, hogy járhadatlanul küzdjünk az egyetemi reformért és megvalósítsuk a korszerű közgazdászok képzését, s hogy harcoljunk a feladat lebecsülése, vagy formális megoldása ellen. Új, magasabb szintre kell emelnünk oktató munkánkat, s az egyetem minden oktatójának hosszas, kemény és terv-

szerű munkával kell felkészülni erre a feladatra. Minőségileg új feladatot támaszt a szocialista fejlődés meggyorsításának feladata a nevelőmunka terén is. Nevelni annyit jelent, mint forradalmasítani, felszabadítani az embereket a múlt béklyói alól és új, magasabb rendű célokra mozgósítani őket, hogy cselekvő, kommunista sajátosságú emberek legyenek. Tovább kell javítani a tudományos munkát is. Ma megvalósul az emberiség legjobbjainak elgondolása, és olyan társadalmat építünk, amelyben a tudományoknak óriási szerep jut. A tudományt pedig csak az tudja művelni, aki együtt lélegzik és nő korával, s a marxista tudomány alapjait csak az sajátíthatja el, aki forradalmi politikáját is vallja. Egyetemünkön eddig sem csekély eredmények születtek a tudományos munkában. De nem egyszer találkoztunk hibákkal, kisigényűséggel, formális eredményekre való törekvéssel, sőt a tudományos morál hibáival is. Bár a tudományos munka egyik fő feltétele valóban a tudás és a tehetség — ez még nem minden. A másik feltétele sokkal inkább erkölcsi jellegű, és a művészetekhez hasonlóan, végső soron jellem és szív kérdése. Erre tanít Marx, amikor arról beszél, hogy csak az remélhet sikert a tudományban, aki nem fél fáradságos ösvényeinek megmászásától. Erre tanít Pavlov is, amikor azt mondja: „Mit szeretnék kívánni hazám ifjúságának, amely a tudományok szentelté magát? Mindenekelőtt következtetést, mert ez a termékeny tudományos munka legfontosabb feltétele. Szaktasságot magatoktól önuralomra és türelemre. Tanuljatok meg a tudomány napjainak napszámait lenni. Második kívánságom a szerezés. Ne engedjétek, hogy a dőlőfősség hatalmaskodjon rajtatok. A harmadik kívánságom a szenvedély. Emlékezzetek rá, hogy a tudomány az embertől egész életét követeli. S még ha két életetek lenne, akkor sem lenne elegendő. Sok erőfeszítést és szenvedélyt követel az embertől a tudomány.”

Mit követel a szocialista építési meggyorsítása a diákoktól? Mindenekelőtt, Leninnek egykor az ifjúsághoz intézett jelszavát maradéktalanul megvalósítani: „tanulni, tanulni, tanulni”. Eötvös mondta, hogy: „Annak, aki nemzetét igazán szereti, a műveltség dolgában alkudozni, s annak egy alantabb fokával megelégedni nem szabad.” Az ismeretek halmozását évezredek hordták össze, s ezt kötelességünk gyarapítani. Persze ez a tanulás nem jelentheti azt, hogy az élettől elszakadt „magolókka” válnak, hanem megköveteli, hogy részt vegyenek a nép és a szocializmus harcában. Mint Lenin mondja: „Munka nélkül és harc nélkül fátátok sem ér a kommunizmus ismerete.” Vagyis szenvedélyes és harcosszellemben nemcsak ismerni és vallani kell a tanultakat, hanem alkotónak is kell lenni, mert a munka csodálatos erő, amely megoldja az élet összes problémáit és rejtélyeit. Abban, hogy kultúrált emberek legyenek, két erő is segít — a tudományok és művészetek. S e sokféle tudás nagy erővé lesz akkor, amikor egyetemes tudássá válik. Ekkor

megvilágosítja az élet és a társadalom összes tényeinek kapcsolatát, okát és értelmét, és segít az élet értelmének megkeresésében is. S ahhoz, hogy így tanuljanak, küzdeni kell a soráikban még meglévő tunyaság, rendtelenség ellen. Fel kell készülniök a szocialista társadalom szolgálatára, s ezért tanulásuk: munka a hazájuk érdekében.

Másodszor, a szocializmus meggyorsítása a diákság körében annyit jelent, hogy meg kell gyorsítani világnézeti, ideológiai fejlődésüket is. Nem tudom, elgondolkoztak-e már azon, hogy mi az ember életének célja? Elettél nélkül csak hitvány, üres és boldogtalan emberek nőnek fel. Eppen az élet célja az, amely az emberi boldogság legbensőbb magva s nem más, csak ez ad értelmet életünknek. Ilyen cél, hogy becsületesen, tisztán éljünk, hogy képességeinktől függően részt vegyünk az emberiség felemelkedéséért folyó harcban. Úgy kell élni, hogy maradjon valami utánunk, mert a rongyemberek is elmúlnak, de utánuk nem marad semmi. Az idő hömpölygő folyamként halad és tenni követel. Élni és tenni kell, amíg tenni tudunk az idő és a ránhajló mulandóság ellen. Mindent készen kapunk a múltból, amelybe apánk élete és harca sűrűsödött, kötelességünk ezt gyarapítani, mert az élet nemzedékről, nemzedékre száll, s csak munkánkkal küldjük üzenetünket a jövőbe. Tettünkben és munkánkban élünk tovább és így változtatunk a világon. Mint Goethe mondja: „Földi napjaink nyoma sohasoha el nem enyészhet.” Milyen szépen fejezi ki ezt a gondolatot egy egyszerű földművász, Szántó Kovács János, amikor bírói előtt ezt mondja: „Ha egy öreg ember kimegy a szőlőbe és az úton diót talál, felveszi és valahol elülteti. Jól tudja, hogy annak gyümölcsét nem ő fogja élvezni, hanem a jövő nemzedék.” Az emberi tudomány és művészet lángelméi mind-mind ezt a gondolatot ültetik el műveikben. Az ilyen élethez érzékeny lelkiismeret kell, amely arra ösztönöz, hogy harcoljunk minden ellen, ami akadályozza társadalmunk fejlődését és harcoljunk korunk nagy kérdéseiről. Ma az a fiatalság legforradalmibb cselekedete, ami előbbre viszi a szocialista forradalom ügyét, s ehhez lángolni kell a fiatalság szívében a forradalmi tüznek és felelősségérzetnek. Legyenek eszményekért küzdő, acélos jellemű emberek. A szocializmus ügyéért élni, ez ma a hazajászság legfőbb tartalma.

Ezután Bíkics elvtárs korunk nagy kérdéséről, a béke megőrzésének lehetőségéről, a gyarmati rendszer szétmúlásáról és a két világhadszék békés gazdasági versenyéről — azon belül saját népünk szocializmus építő munkájának jelentőségéről szövegezt, majd így folytatta:

— A kapitalista világ, amely nyomort, háborút és gyarmati elnyomást hozott a világnak, alkonyát éli és korunk a proletárforradalmak és nemzeti forradalmak korszaka. A népek megelégtették ezt a társadalmat és elsöprik az emberiség útjából. Marx és Engels százada még az érlelődés időszaka volt, korunk a marxiz-

mus—leninizmus diadalmas megvalósulásának korszaka, amikor egy sor országban győzedelmeskedett az eszme, amely a tömegek érzeit, gondolatait és reményeit fejezi ki. Ma már a szocializmus határozta meg az emberi történelem haladását, annak döntő tényezőjévé válik s az emberek milliói a szocializmushoz fűzik a beteg világ meggyógyításának egyetlen útját.

— Az emberiség legjobbjai, Spartacus-tól Leninig, Giordano Brunótól és Campanellától Joliot Curie-ig, a tudományok és művészetek géniuszai hirdették a népek testvériségét, a szocialista társadalmat, amelyet a szellem és a tudomány ragyog be, s amelyben a bőség kosarából mindenki vehet. Ezt a kort éneklé meg Schiller és Beethoven himnuszában: „Egyesített szellemekkel mit zord erkölcs szétszakít, testvér lézen minden ember ott hőlengnek szárnyaid”. De amíg van kapitalizmus és az osztályokat nem számolták fel, minden szabadság és egyenlőség hangoztatása csak önámítás. Lenin szavaival — a szabadság és egyenlőség jelszavával üzött népbuittás. A kommunizmus és a szocialista tábor országai azzal, hogy harcosai és zászlóvivői az új társadalomnak, az elmúlt korok legjobbjainak érzeit fejezik ki és valóra váltják korunk millióinak reményeit.”

A szónok végül a következőkkel fejezte be ünnepi beszédét:

— Nem könnyű korunk gyermekének lenni!

De végeredményben szerencsések lehetünk, hogy abban a korban élünk, amelyben megvalósul az emberiség évezredek álma, amikor vajúdik a Föld és újjászüli önmagát. „A kispolgárság dohasz légkörében élnek azok, akik Gorkij szavaival mondva: „Süketek és vakok maradtak a világhorradalom kezdetén, a régi világ összeomlásának megsemmisítő dühöngésében”. A Nagy Októberi Forradalom végigzúg a világon, eszméi behatolnak a népek tudatába és szívébe, magukkal ragadják a Föld országait. Mint Marx mondja: „a forradalmak a történelem mozdonyai” s 1917 forradalma mint a kibontakozott világhorradalom vonja maga után az egész emberiséget. A szovjet nép iránti hálával szívünkben, büszkeséggel tölt el bennünket, hogy e világhorradalomnak mi is aktív részesei vagyunk! Mikor volt a történelemben ennél grandiózusabb korszak? Mikor volt ennyi hősiesség és drámai erő, mint amikor az osztályharcban talpig vasba öltözött proletariátus eltemeti a lélekben koldus burzsoá rendet, s amikor a képzelet valósággá válik. S ki tehet ekkor többet ifjúságunknál, amely erőben acélos, szívében tiszta s fogékony az igazságra. „A jövő emberei a következő nemzedékek kommunistái — Hruscov szavai szerint — irigyelni fognak bennünket, s képzeletben mindig vissza fognak térni a mi időnkbe.”

— Eljen felszabadulásunk 16. évfordulója és gyorsan fejlődő hazánk! Eljen a magyar nép és a szovjet nép örök barátsága! Eljen a szocialista világhadszék, a béke és a népek összefogása, a proletárnemzetköziség!

KÉPEK A DÍSSZEMLE RŐL



Szuronyt szegezz, előre



A hagyományos fegyvernemek mellett az idejűszemle újdonsága, a légvédelmi rakéta volt



Munkásörömeink ismét nagy sikert arattak



és igen tetszetős volt a folyami flottilla tagjainak felvonulása is

Négy munkás-paraszt hallgató eredményéről

A tudományos diákkori munkáról

Társadalmi munka és művelődés

A tudományos kutató munkáról

ALBA REGIA

1961 sikeres évek ígérkeznek a magyar film történetében. Az eddig bemutatott három alkotás — Zápor, Próbaút és Alba Regia — kérdésfelvetésében, művészi kidolgozásában a legjobb magyar filmek színvonalára jutott el.

Az 1945 kora tavaszán Székesfehérváron megtörtént eset feldolgozása filmben hálásabb vállalkozás, mint a korábbi sikeres rádiójáték szerzője volt, bár Palásthy György, a forgatókönyv írója szinte csak az ötletet, az alaphelyzet gerincét vette át, és a továbbiakban teljesen önállóan folytatta a történetet. A forgatókönyv, jó részét talán ezért is, nem egységes színvonalú, amit a rendezés sem tüntethetett el. Így a film világosan megkülönböztethető két részre tagolódik.

Az első részben, amely a német híradós tiszt látogatásáig tart, két belső lelki folyamatot ábrázol: Hajnal doktor világnézeti fejlődését, valamint a szerelem kibontakozását. A film második részében a problémamentesebb, kalandosság lép inkább előtérbe, téve több dramaturgiai véletlennel, s a további jellemfejlődés lefojtja az előbbieken ábrázoltakat.

A film elején Hajnal doktor cinikus, perspektívtalan, jellegzetesen polgári-humanista felfogást hangoztat: „Az én lakásomban nincsen háború”. Alba iránt érzett szerelme, a szovjet csapatok bevonulása idején tapasztalták, a német tiszték igazi arcának megismerése mind, mind nézetének megváltoztatására indítja. A második részben azonban — mintha mi sem történt volna, mintegy a „humanitás” jelszavával — az orvos mégis életben hagyja, meggyógyítja a német rádiós-tisztet, aki magához térve azonnal vesztét okozhatná, nemcsak neki, hanem Albának is. Ilt mit sem jelent az, hogy Hajnal doktor végül mégis megmenekül, az eszmei visszakanyarodás megtörtént, mégpedig indokolatlanul.

Lehetséges az, hogy az alkotók ellentétét akarták adni az igazságtalanul kivégzett zsidó orvos epizódjának, de az ana-

lógia mindenképpen helytelen, hiszen egészen mások a két eset körülményei.

A szerelem ábrázolása nem vet fel ilyen kérdéseket, mert nagyon jó. Kerülve minden szentimentalizmust, sikerült valóban reálisan, valószerűen visszaadni, s a költői sétatjeleket pedig bizonyára sokáig emlékeztetünkben marad még.

Szemes Mihály rendezése egyszerűségében is sokatmon-

dó, kifejező, egyenletes. A filmnek talán legjobb része a német tiszték bemutatkozása és a táncjelenet. Nagyon érdekes, modern a szerelmi jelenet utáni montázs, bár nem teljesen közérthető, és el is üt a darab egész stílusától.

Mindent egybevetve az Alba Regia vitatható megoldásai ellenére is jó film, és komoly eredménye a magyar filmművészetnek.

— jakab —

AFRIKAI NAP EGYETEMÜNKÖN



Március végén találkozót tartottak egyetemünkön a Magyarországon tanuló afrikai diákok



Társadalmi munka és művelődés

Motó: „Munkás-paraszt hallgatóink nagy része tagja KISZ-szervezetünknek. Felvetődik a kérdés, hogy vajon nem a túlzott mozgalmi munka miatt maradnak-e le tanulmányi munkájukban? Erre egyértelműen nemmel válaszolhatok.”

(Részlet az előző számunkban megjelent vitaindító cikkéből a munkás-paraszt hallgatók helyzetéről.)

Ehhez az egyértelmű „nem”-hez

meg hozzá kell tennünk egyet s mást. Biztos vagyok benne, különösen a jobb eredményeket elért munkás- és parasztszármazású hallgatótársaim értenek egyet velem abban, hogy, bár a tanulmányi munkát az esetek döntő többségében nem akadályozza a társadalmi munka, mégis van egy terület, ahol „le kell adnunk a tandíjat”. Mert nyilvánvaló, a mi napunk is csak huszonnégy órából áll, és ha az egyik területen többet dolgozunk, mint a helyes arány megkívánná, akkor azt máshol kell „behozni”. Ez a „máshol” csakis olyan valami lehet, ahol közvetlenül nincs számonkérés, tehát a művelődés, az általános műveltség megszerzésének területe.

Világos, a munkás-paraszt hallgatók itt nem a társadalmi munka felesleges voltára gondolnak, hanem elsősorban a munka jobb elvégzésére. Jobban kell az elosztást végezni, egyrészt maguk a munkás-paraszt hallgatók között, másrészt a nem munkás-paraszt hallgatókat is fokozottabban be kell vonni a társadalmi munkába, érdeklődésüket felkelteni a világ eseményei iránt.

Komoly problémák vannak ezen a téren. Viszonylag nagy az olyan hallgatók száma, akiket egyáltalán nem érdekelnek a mai élet társadalmi és egyéb problémái. Bejárnak az egyetemre, vagy készülnek, vagy nem, és év végén vizsgáznak. Szabadidejükben a művészetekkel foglalkoznak és mélyen lenéznek mindenkit, aki nem az ő életmódjukat követi. Persze, más kérdés az, hogy milyen műveltséget jelent, ha valaki saját kora problémáitól elszakad. Bárhol is nem tetszik egyeseknek, le kell szögezni, ez tipikus kispolgári viselkedés. Sőt, azt is hozzáfűzhetjük, hogy lehet bár az illető munkás- vagy parasztszármazású, az ilyen állásfoglalás menthetetlenül a kispolgári szemlélet szintjére süllyedését bizonyítja. Ez ellen minden téren harcolnunk kell, mert a kispolgári viselkedés demoralizáló hatással van!

Egy konkrét példát! Az egyetemen több csoportot meglehetősen jól ismerek és különösen az egyikkel kapcsolatban gyakran teszem fel magamnak a kérdést, vajon mi az oka annak, hogy míg az első évben a többség aktívan állást foglalt a politikai élet eseményeivel kapcsolatban, addig most igen nagy a passzivitás. Az első (és most már látom — rosszhiszemű) gondolatom az volt, hogy a második évben nyilvánvalóvá vált, a mi egyetemünkön sem a társadalmi munka vagy politikai aktivitás arányában osztoztatják az osztályzatokat — tehát nem érdemes „szívózkodni”. Jobban meggondolva a dolgot, az előzőtől merőben különböző következtetésre jutottam. A csoportban van egy kispolgári nézeteket valló, nem minden kispolgári, de néhány munkás- és parasztszármazású hallgatót is magában foglaló mag, amely úgy a politikai jellegű órákon, mint a politikai véleménynyilvánításban meglehetősen passzív szerepet játszott és játszik. (A teljesség kedvéért hozzá kell tennem, hogy ugyanezek az emberek nem politikai jellegű foglalkozásokon sem mutatnak aktivitást — „mentésükre” legyen mondva.) Nos, hát az ilyenek, akik egész évben hallgatnak, véleményüket nem nyilvánítanak, az év végén az átlagosnál sokkal jobb eredményeket értek el. Félreértés ne essék, nem a jó bizonyítványt kifogásolom! De kérdezem én: milyen hatással van ez a csoport eddig szorgalmas, aktív tagjaira? Csak úgy „általában” nem lehet a kérdést megválaszolni, ti. a válasz a csoport milyenségétől függ, de példában a döntő hatás, hogy ma már — néhány ki-

vételől eltekintve — az egész csoportban általános a passzivitás. A helyzetet erősen rontja, hogy az ily módon „felszabadult” energiát nem a fokozottabb tanulásba fektették a korábban aktív hallgatók. Kezd uralkodóvá válni az a ((kispolgároktól átvett) nézet, hogy badarság az időt társadalmi munkára „elfecsérelni”. Sietek hozzátenni, így ezt senki nem mondta, de egyes megjegyzésekre építve nyugodtan lecsűrhető ez a következtetés. A helyzet, talán mondanom sem kell, nem válik becsületesebbé a csoport munkás-, paraszt- vagy más származású, de aktív hallgatóinak, akik nem tudták megvalósítani az elvi harcot a kispolgári nézetek ellen. Az „elvi”-n van a hangsúly, mert azt talán fölösleges ismételnem, hogy nem harcolunk a kispolgárok ellen, hiszen a szocializmus építésében felmerülő feladatokat velük együtt akarjuk megoldani.

Persze, amikor a passzivitásba vonult hallgatóinkat elítéljük, világosan kell látni egy igen fontos mozzanatot. Mit csinálnak szabadidejükben a nem politizáló, a társadalmi munkával szemben közömbös társaink? Tétélezzük fel a lehető legjobbat: nyelveket tanulnak, irodalommal, zenével foglalkoznak! És mit csinál egy aktív ember, aki társadalmi munkáján kívül még esetleg valamelyik tanszéken tudományos munkát is végez? (Valódi példa!) Délután megbeszélésekre jár, szervez, készül (mert az ilyen ember sokszor jobban kötelességének érzi a szemináriumi felkészülést, mint a „művelődők”), tanszéken dolgozik, és este — vagy inkább éjjel — belezuhan az ágyba.

Most tegyük fel a kérdést:

Vajon ugyanaz van-e egy ilyen és egy passzív hallgató jeles bizonyítványa mögött? Úgy értem, most egyértelmű a válasz — Nem!

Sokak nevében beszélnek, amikor azt mondom, hogy örömmel végzünk társadalmi munkát, de ugyanakkor követeljük, legyen arányosabb, jobb a munkamegosztás! Minden KISZ-tagnak kötelessége, hogy dolgozzon! Szeretnénk látni, hogy az egyetemre és a KISZ-be való felvételeknél elhangzott szép ígéreteket mindenki beváltja. Nem utópia, hanem reális követelmény, hogy egy átlagos képességű egyetemi hallgató tanulhat, társadalmi munkát végezhet és ugyanakkor művelődhet, szórakozhat is. Csak persze, ehhez az egész közösség lelkiismeretes munkájára van szükség.

Gaál Gyula

ADALÉKOK A VITÁHOZ

Miért? Hogyan? Négy munkás-paraszt hallgató eredményéről

ROZGONYI TAMÁS II. év „A”-szakos, kitűnő rendű, munkásszármazású.

Szerintem jó eredményt csak az érhet el, aki élvezzék is a folyamatot tanulni. Ezért helyesnek tartok minden olyan kezdeményezést, amely a hallgatókat folyamatos munkára serkenti. Például, a gazdaságtörténeti tanszék konferenciáit.

Saját munkamódszerem: A délelőtti elfoglaltság után 2—2 és fél órát pihenek, s utána kezdek tanulni. Tanulás napi átlagban 4—4 és fél óra, ez természetesen a szemináriumok sürgősségétől függ. Sajnos, előfordul az is, hogy éjszaka kell tanulnom, de ezt nem tartom helyesnek. Bár a leadott anyag elég részletes, de szerintem, ha valaki komolyabban akar foglalkozni a tárggyal, akkor TDK-munkában is részt kell vennie. A politikai gazdaságtan tanszéken TDK-titkár vagyok. Üzemszociológiai kutatással foglalkozom, ez elég sok időt elvesz. Összel, egy nagyobb terjedelmű dolgozatot akarok írni ebből a témából. Másik társadalmi munkám, KISZ-csoportvezető vagyok.

— Ezek mellett biztos, kevés idő jut szórakozásra?

— Nem mondhatnám, sőt, szerintem jó időbeosztással a tanulás és a mozgalmi munka mellett sokat lehet szórakozni. Például, a múlt tanévben is 17 színdarabot néztem meg. Ezenkívül sokat járok műzeumba, kiállításokra, moziba. Művelődési téren sok a pótolni valóm, én is, mint a munkásszármazású hallgatók nagy része, nem hoztam magammal otthonról a kultúra szeretetét. Úgy értem, egyetemi tanulmányaim ideje alatt jut időm e hiányosság pótlására.

Összegezve: Véleményem szerint, az hogy valaki munkás-paraszt származású, senkit sem jogosít fel arra, hogy

ne tanuljon, sőt, inkább komoly munkára és művelődésre kötelezi.

VINCZE GYÖRGY II. pénzügy 2-es szakos, évet ismételt, mert könyvtelből megbukott, s e félévben könyvtelből ismét csak utóvizsgával ment át.

— Rossz eredményem fő oka, hogy nem tanultam rendszeresen, sokat lógtam, így nincsenek meg az alapjaim. Most, amikor már el akarom kezdeni a tanulást, igen nagy elmaradást kell pótolnom. Általában azokkal a tárgyakkal van bajom, amelyeket rendszeresen kell tanulni (könyvtel, statisztika), az elméleti tárgyakat szeretem. Az órákat se látogatam rendszeresen, e téren is javítani akarok. Mint csoporttársai mondják, e félévben könyvtelből már 3 katalógusa van — bizony akad javítanivaló.

— Múlt évben KISZ-dorgálást kaptam, ennek dacára, nem becsültem meg magam, és ez évben szigorú megrovást kaptam.

— Azt hiszem, jót tett volna nekem, ha az egyetem előtt 1—2 évet dolgozom, a munka hivatástudatra nevelt volna. Mi tagadás, nem éreztem túl nagy kedvet a közzgazdász pályára iránt. Most már mindenképpen el akarom végezni az egyetemet, meghálálva az államnak és szüleimnek azokat az áldozatokat, amelyeket a tanulásom érdekében hoztak. Az eredményem nem is annyira számszerűleg rossz, mint inkább az, hogy minimális energiát fektettem a tanulásba. Ezen akarok változtatni, de nem hiszem, hogy ebben a félévben 2—3 tízed javításnál többet tudnék elérni, mert mint már mondtam, az alapokat pótolni kell.

Gyökeresen nem változtam meg, de úgy érzem, hogy jó úton haladok a megváltozás felé. Annál is inkább, komolyan akarom venni a tanulást, mert szeretnék egy tsz-el társadalmi ösztöndíjszerződést kötni, és úgy érzem, ezt ki kell érdemelnem.

Miért maradt el tanulmányai befejezésével SZERETŐ ELEMÉR?

— A középiskolában könnyen tanultam, kitűnőrendű tanuló voltam. Minden nehézség nélkül más munkát is tudtam végezni. Két éven keresztül KISZ-titkár voltam. Sok szervezeti tapasztalatot szereztem. Mikor az egyetemre kerültem, nagyon könnyen vettem a tanulást. Szervezőlegesen szeretem a sporteseményeket. Pesten volt mit látni, sok időt töltöttem a „sportcsemegék” látogatásával. A szobatársaim természetesen csak akkor szóltak, mikor már komoly bajok voltak. Évközben nem kértem támogatást, mert úgy gondoltam, hogy magam is könnyen megtanulom az anyagot a vizsgaidőszakban. Egyénileg nagyon hibás vagyok a gyenge tanulmányi eredményemért. Itt, az egyetemen szervezeti munkát már nem végeztem. Bár politikai órákat vezettem, de évközben aktívan nem dolgoztam.

— Sokat hiányoztam a délelőtti előadásokról, szemináriumokról is. Könyvtelből azért lett utóvizsgám, mert nem jártam gyakorlatra, nem volt rutinom a példák megoldásában, így a nehezen megtanult elméleti szabályokat nem tudtam alkalmazni.

— Mi a terved a második félévben?

— Először is megkezdem a rendszeres óralátogatást. Az első hónapban utóvizsgáim miatt elmaradtam a többiekétől, a restanciát április 15-ig „ledolgozom”. Sokat foglalkozom külön azokkal a tárgyakkal, ahol nehézségeim lehetnek. Úgy gondolom, tanulmányi eredményem megjavítása, reális terv. Csak ennek a reális tervnek teljesítése után gondolhatok arra, hogy az egyetemi KISZ-munkában aktívan dolgozzam. Érzem annak szükségét, hogy bekapcsolódjak a szervezeti tevékenységbe. Az évekket ezelőtti szerzett szervezési és egyéb írá-

nyú tapasztalataimat tudnám értékesíteni.

Ennyit mondtam magáról őszintén egy hallgató, aki nem „tudta” kötelességét teljesíteni.

A tárgyilagosság kedvéért egy másik diáktársamat is felkerestem, aki nagyon jól végezi tanulmányi munkáját és a KISZ-szervezeti működésben is aktívan részt vesz.

KERÉKGYÁRTÓ GYÖRGY elmondta, hogy az egyetemen az első évtől kezdve komoly szervezeti munkát végeztem az Ifjú Gárdánál. Egy év múlva a KISZ VB-hez kerültem.

— Felmerült nálam is a tanulmányi és a KISZ-munka összehangjának kérdése. Véleményem szerint lehet és kell a kettő helyes arányáról beszélni. Rendkívül pontos időbeosztás kell ehhez. Én a szervezeti munkám délután végzem, este szoktam tanulni. Társaim mindenkorai segítségére olyan tényező, amely biztosította eddig is munkám harmoniáját, és zavartalanságot. Az ilyen együttműködést nagyon fontosnak tartom. Ha a kölcsönös támogatás megszakad, a hibák rögtön jelentkeznek. Egyszerű példával szolgálhatok: Az 1959—60-as tanév második félévének a végén hánsgli építőtáborokat szerveztünk. Voltak konkrét nehézségek. A vizsgaidőszak már megkezdődött, amikor a legégetőbb problémákat meg kellett oldani. Sokan abbahagyták a KISZ-munkát egy hónapra, magamra maradtam. Az idő sürgetett a szervezéssel. Ennek a kötelességemnek eleget tettem, de megessett, hogy egy utóvizsga becsúszott év végén.

— Nem a rendkívüli eseteket kell kihangsúlyoznom. Úgy vélem, hogy a tanulmányi munka és a mozgalmi tevékenység nagyon jól megférnek — egymás mellett, de nem alá- vagy fölérendeltségi viszonyban.

Nem kell általánosító következtetést levonnom, hiszen nem akarom befejezni ezt a témát. Két vélemény elhangzott, van itt még sok probléma. S ha mind többen gondolkodnak el a feladatokon, elérhetjük célunkat: mozgósítottuk hallgatóinkat a tudatos munkára.

A nehézkes indulás ellenére — biztató a II. félév TDK munkája

Az egyetemi tudományos diákköri munka elemzése céljából először Pach Zsigmond elvtárhoz, a gazdaságtörténeti tanszék vezetőjéhez fordultunk, aki az elmúlt évek munkájáról adott tájékoztatást:

Az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is megindult egyetemünkön a TDK-körök munkája. A cél változatlan: felhívni a hallgatók érdeklődését az önálló kutatómunka iránt, ezáltal elmélyíteni ideológiai, szakmai tudásukat. Mégis történt változás az eddigi évekhez képest: a TDK-körök megszervezésében. Az elmúlt két-három évben egyetemünk diákköri munkáját az egyetemi tanács TDK-felelőse (Pach elvtárs) és a kari felelősök irányították. Ez a hálózat az egyes tanszék mellett működő diákköröknek segített a szervezésben, elvi szempontokat adott, előkészítette és lebonyolította az egyetem részvételét az országos diák-

köri konferenciákon. Ez a hálózat bonyolította le a pályamunkák felülvizsgálását is, s így a legjobb dolgozatok felolvasásra kerültek. A munka a hiányosságok ellenére biztatóan indult, szép eredmények születtek az országos konferenciákon, minden évben volt egy-két hallgató, aki minisztériumi pályadíjat, több hallgató pedig egyetemi pályadíjat kapott. Az eredmények mellett, ahogy ez már lenni szokott, hiányosságok is mutatkoztak; egyik ilyen hiba az volt, hogy a TDK-munka kimerült a konferenciákra való felkészülésben. Az egyes tanszék tudományos diákkörei nem tartottak elég rendszeres összejöveteleket. Másik hiányosságként megemlíthető, hogy a diákköri és a szemináriumi munka túlságosan összeolvadt, sok esetben teljesen azonosult. Ez nem volt helyes, hiszen a szemináriumnak és a diákköröknek teljesen más funkcióik vannak.

A TDK mozgalmi jellegű

A TDK-körök munkája nem az állami terv része, hanem mozgalmi jellegű, a legkiemelkedőbb hallgatók színvonalára kell hogy épüljön, különben munkája nem éri el a kívánt eredményt.

1960 áprilisában a Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ központi bizottsága határozatot hozott arról, hogy ezután a KISZ lesz a szervezője a tudományos diákköri munkának és minden tanszék mellett létre kell hozni diákköröket, ahol csak erre lehetőség nyílik. Ezeknek a köröknek a munkáját egyetemi szinten a tudományos diákköri tanács fogja össze, élén a KISZ egyetemi felelősével.

Helyes-e ez a rendelet? Igen, helyes, mert szervezettel is levonja annak konzekvenciáit, hogy a tudomá-

nyos diákköri munka mozgalom diákmozgalom, ennek megfelelően a KISZ kell, hogy szervezze. Továbbá a KISZ-szervezetek fejlettek már annyira, hogy átvegyék ennek a munkának a szervezését. Mindez vonatkozik a mi egyetemi KISZ-szervezetünkre is. Természetesen azonban, hogy ez a változás nem csökkenti a tanszék szerepét, szakmai, ideológiai és tudományos vonatkozásban továbbra is a tanszéknek kell irányítaniuk ezt a munkát.

Ezek után nézzük meg, mi most a helyzet, jelenleg hogyan folyik a TDK-munka az átszervezés után? Talán a leghelyesebb, ha sorra vesszünk néhány tanszék és az ezek mellett működő TDK-körök munkáját vizsgáljuk meg.

Másodévesek is érdeklődnek

— a harmadévesek témaválasztása vontatott

A külkereskedelem gazdaságtana tanszéken dr. Szanyi Jenő elvtársat kérdeztük meg:

— Köztudomású, hogy a külkereskedelmi hallgatók csak a harmadik évben kezdenek el szakfolytatást tanulni, annál érdekesebb, hogy már a másodévesek körében érdeklődés tapasztalható a kutatómunka iránt. Kb. 8 hallgató fordult a tanszékhez támogatásért. A tanszék természetesen támogatja az ilyen kezdeményezéseket, szívesen ad útmutatást. Jelenleg a nemzetközi munkamegosztás vizsgálataival foglalkoznak nyelvi tudásuknak megfelelően — tekintve, hogy rendkívül kevés a magyar nyelvű anyag. Az első összejöveteleken beszámoltak a hallgatók arról, hogy a kapott útmutatás alapján milyen anyagot találtak a kijelölt nyelven. A kapott irodalomjegyzék alapján döntik majd el, mit ér-

demes elolvasni, milyen témával érdemes foglalkozni az adott nagy anyagon belül. Ennek a munkának természetesen egyelőre még csak az a célja, hogy a másodéveseket előkészítse a komoly TDK-munkára. Kissé vontatottan indult a munka a harmadéveseknél. A külkereskedelmi technikájával kapcsolatos négy témából választhatnak a kör tagjai. A legutóbbi összejöveteleken 2 hét gondolkodási időt kaptak a hallgatók a téma kiválasztására. Ez idő alatt megkérdezik az iparvállalatot, amellyel kapcsolatot tartanak fenn, hogy mely téma kidolgozásához tudnának leginkább segítséget nyújtani. Ezután kerül majd sor a kutatási program kidolgozására, melyet már a téma teljes kidolgozása követ majd a nyári üzemi munkával szorosan összekapcsolva.

Filozófiából: megalapozatlan jelentkezés

A filozófiai tanszéken tavaly rendszeres munka nem folyt csak pályázatokra készült néhány munka. E tanévben sokan jelentkeztek a tanszék mellett tudományos munkára, de ez a tömeges jelentkezés nem volt megalapozott, mivel a tanszék ismételt felhívására már csak kevesen jelentkeztek a ténylegesen meginduló munkára. Ez a „kevés” természetesen csak a jelentkezők számához viszonyítva kevés, valójában annyi érdeklődőt jelent, akiknek a körök vezető tanárai megfelelően foglalkozni tudnak.

Jelenleg témakörök szerint három csoportban folyik a munka. Az egyik csoportban — Juhász Miklósné elvtársnő csoportjában — hat hallgató dolgozik. Valószínűleg április második felére készül el néhány dolgozat, amelyek majd megvitatásra kerülnek. Főleg egyéni munkaterv alapján dolgoznak a hallgatók. Közös és rendszeres összejöveteleket csak ritkán tartanak, mivel a hallgatóknak külön témáik vannak, ezért egyenként jobban lehet velük foglalkozni.

A hallgatók életével, műszaki statisztikával foglalkozik két csoport

A statisztikai tanszéken dr. Komjáti Zoltán és dr. Pánczy Gábor foglalkozik a tudományos diákkörökkel. Komjáti elvtárs elmondta, hogy a tanszéki TDK-körön belül két csoport alakult ki. Az egyik — tanárszakos hallgatókból áll — a hallgatók életével kapcsolatos statisztikai pályamunkán dolgozik. Bár a hallgatók egy csoportja már tavaly is foglal-

kozott ezzel a témával, a fejlődést az biztosítja, hogy az egész tanszék segítséget nyújt a hallgatóknak és a témával most több ember alaposabban foglalkozik. A téma kidolgozásával már jelentősen előrehaladtak a valószínű, hogy az április végi diákköri ülésen már komoly eredményt tarthatnak a résztvevők elé. A másik csoport Komjáti

elvtárs vezetésével a tanszéki TDK-munka történetében „példa nélkül álló” témakörrel foglalkozik. A műszaki statisztikával, az iparstatisztikán belül, amely még úgyszólván gyermekcipőben jár. Két harmadéves hallgató foglalkozik ezzel a témakörrel, akik a Beloiannisz Híradástechnikai Gyárban egyelőre hagyományos módszerekkel a termelési eredményeket vizsgálják. Dolgozatukat április végére készítik el, de nem végleges formában, hanem úgy, hogy az majd kiegészítéssel bővül: a kiegészítést már az új módszer alkalmazásával nyert tapasztalatok alapján tervezik. Erre, majd a nyári üzemi gyakorlat alatt kerül sor, így a kész dolgozat csak szeptemberben kerül megvitatásra. A már említett másik hallgató a villamosenergia gazdaságossági kérdéseivel foglalkozik, dolgozatának témája a kapacitás felmérésének módszerei a villamosenergia iparban. Előbb a Beloiannisz Híradástechnikai Gyárban, majd a Mátravidéki Erőműnél fogja az adatfelvételt elvégezni. Végezetül — mondotta Komjáti elvtárs — megállapíthatjuk, hogy az új forma szerint szorosabb a kapcsolat a tanszék és a hallgatók között. A munka szervezeten folyik, a témakör kibővült a tavalyival szemben az idén több ipari téma is kidolgozásra kerül.

Egy kis tudományos „izelítő” szemináriumon

Szervezetileg ettől eltérő munka folyik a gazdaságtörténeti tanszéken. Dr. Kovács Anni elvtársnőtől megtudtuk, hogy bar itt szervezettel nincs TDK, ennek ellenére az első éves földrajzszakos hallgatók szeminárium keretében foglalkoznak a gazdaságtörténeti kutatás módszereivel. A hallgatók különféle témákat dolgozhatnak ki, pl. Budapest hőforrásai, Budapest belső közlekedési problémái. Az illető témával kapcsolatos kutatómunka aztán tudományos diákköri munkának számít a harmad- és negyedévesek.

Az első éves hallgatók már elkezdték a munkát. Április közepén két negyedéves hallgató dolgozata kerül megvitatásra: az egyik Heves megye takarmánytermelésével és állattenyésztésével foglalkozik, a másik Békés megye állattenyésztésével és takarmánytermelésével. Mindkét dolgozat igen alapos, több éves munka eredménye.

A felsőbb éves hallgatók zöme foglalkozik tudományos munkával. Ugyanakkor van néhány hallgató, akik, bár nem földrajzszakosok, részt vesznek a tanszéki kutatómunkában. Ezek a hallgatók rendszerint alternatív szemináriumokon kaptak kedvet a földrajzzal kapcsolatos kutatómunkához. Érdekes, és egyben eredményes gyakorlat az, hogy a földrajzszakos hallgatók nyolcvan százaléka olyan területre kerül majd üzemi gyakorlatra, mellyel dolgozatában foglalkozott.

Egyetemünk sok tanszékén igen eredményes kutatómunka folyik. Természetesen nem mindenütt lehet diákköri munkát szervezni. Nézzük pl. a nemzetközi gazdasági és politikai kérdések tanszékét. Mint dr. Orosz Árpád elvtárs elmondta, a tanszék is meghirdeti a diákköri munkát. Ez azonban objektív akadályokba ütközik, ugyanis a tárggyal csak a negyedéves hallgatók foglalkozhatnak, akik, miután megtudták, hogy a dolgozatok csak a jövő tanévben kerülnek felolvasásra, nem vállalták a diákköri munkát. Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy egyetemünk tudományos diákköri munkája pozitív képet mutat. A nehézkes megindulás, a jelenlegi hiányosságok ellenére az elmondottak alapján bizakodva nézünk a jövő TDK munkájának eredményei felé és reméljük, hogy hallgatóink jó eredményeket érnek majd el az 1961 szeptemberre meghirdetett egyetemi tudományos diákköri pályázaton.

Tavaszi kirándulás

Ragyogó kék az égbolt. Merleglen tűz le a nap. A füstös pesti házak, zajos utcák és a könyvviteli számlák zord világából az újjáéledő természet pompája csábít. Különösen, ha a diáknak egy hét szabadsága is van. Volt, aki fogadalmat tett, hogy a szünetben kemény tanulással behozza a lemaradását. Hát bizony, elhatározását alaposan próbára tette az ébredő tavasz. Inkább meggyőzte önmagát a pihenés szükségességéről. Talán nem is olyan rossz számítás: vidáman és önfelédten, játékos kedvvel csatangolni a Pilis ösvényein, a félidő után pedig felfrissülve és pihentén „megnyitni a hosszú hajrát”.



A tudományos kutatómunka társadalmi-gazdasági szerepe, átalakulásának főbb tendenciái

Az anyagi termelés egyre korszerűbb alapjainak megteremtése a szocialista gazdaság fejlődéstörvényéből adódó egyik legfontosabb követelmény.

Ennek feltételeinek felismerése és érvényesítésének elősegítése a közgazdaságtudomány fontos feladata.

A legutóbbi évtizedekben a társadalom termelési módjában bekövetkezett változások különösen felhívják a figyelmet a tudományok egyre növekvő szerepére a termelés anyagi-műszaki feltételeinek biztosításában.

Az elmúlt két évtizedben kibontakozott tudományos és technikai forradalom olyan változásokat hozott a természettudományos-műszaki tevékenység területén, amelyek eredményeként a társadalmi munka egy új, specializálódott ága jött létre: az alkalmazott kutatás.

Ezen a területen folyó tudományos-műszaki tevékenység az anyagi termelés fejlesztésének elválaszthatatlan szerves részévé, egyre inkább elengedhetetlen feltételévé vált.

Az elmúlt néhány évtized ipari fejlődésének elemzése alapján az az objektív törvényszerűség ismerhető fel, hogy a műszaki fejlődés, a termelés fejlődése egyre inkább, mind nagyobb mértékben, egyes területeken pedig szinte kizárólagosan a tudományos ismeretek felhasználásából, elterjesztéséből, a termelésben való alkalmazásából függ.

Ugyanakkor maga az ipari kutatás is egyre inkább felveszi a nagyszabású termelés jellemző vonásait, a társadalmi termelés jellegzetes megnyilvánulásait. Szükségessé válik társadalmi méretű tervezése és szervezése, koncentrációja, egyre jobban specializálódik, s egyre inkább megköveteli a szervezett tudományok együttműködését, munkaközpontosságát.

Ezzel együtt jár, hogy az össz-társadalmi munkafordulástól is egyre több jut a kutató, fejlesztő tevékenységre, a legfejlettebb ipari államokban a nemzeti jövedelem 2-6 százalékát fordítják erre a célra.

A valóságos társadalmi-gazdasági folyamatok elemzése eredményeként megállapítható az anyagi termelés és a tudományos alkotó munka teljes összefonódásának tendenciája.

E tendenciának két fő eredménye a következő. Egyrészt a termelőmunka tartalmának,

másrészt a tudományos társadalmi-gazdasági szerepének megváltozása. Az egyiket az jellemzi, hogy a termelőmunka tartalma egyre kevésbé a munkatárgy közvetlen átalakításának folyamata; a másikat, hogy a tudományos alkotó tevékenység egyre nagyobb mértékben közvetlenül az anyagi termelés problémáinak megoldását szolgálja. (Az elmúlt 20 év alatt a kutatási ráfordítások túlnyomó többsége egyre növekvő mértékben az ipari jellegű célkutatást szolgálta.)

E folyamat egyben a fizikai és szellemi munka újraegyesülésének folyamatát tükrözi, annak alapján megy végbe.

Ezt a tendenciát igazolja az is, hogy az anyagi termelésben egyre kevesebb időt fordítunk a termék, a munkatárgy közvetlen átalakítására, s egyre növekszik az az időmennyiség, ami ennek a munkafolyamatnak tudományos-műszaki előkészítését célozza.

Ez a tendencia végeredményben oda vezet, hogy egyre inkább megteremtődik annak objektív lehetősége, hogy az anyagi termelésben a munkatárgy közvetlen átalakításával párhuzamosan az új technikai kitermeljük és meg is valósítsuk.

A tudomány és a társadalom termelői között tehát egy új, kölcsönös viszony van kialakulóban. A tudomány potenciális termelőiből egyre növekvő mértékben — a termelésben, vagy azzal közvetlen vagy közvetett kapcsolatban dolgozó tudósok, mérnökök munkáján keresztül — közvetlen termelőivé válik.

A tudományos-műszaki ismeretek így azáltal válnak közvetlen termelőivé, hogy azokat az emberek gy-

korlati tevékenységük során alkalmazzák, a tudomány vívmányait a termelés irányításában, előkészítésében, új gyártmányok, anyagok, technológiai eljárások létrehozásában realizálják.

Ez a folyamat az elmúlt évtizedekben egyre jellemzőbbé válik. Ez szükségessé teszi, hogy a termelői fogalmát a valóságos folyamatokat teljesebben visszatükröző módon határozzuk meg. Az emberi munka, mint a termelői legfontosabb eleme, ugyanis fentiek alapján egyre kevésbé a tapasztalatokon nyugvó gyakorlat megjelenése lesz, hanem egyre inkább a tudományos alkotómunka válik a termelői fő, előrehajtó tényezőjévé.

Ennek felismerése a termelői akadálytalan fejlődése érdekében megköveteli a tervezettség konkrét rendszerének is megfelelő további tökéletesítését: az iparfejlesztés és a tudományos kutatómunka célkitűzéseinek összehangolása, az eszközök ennek megfelelő arányos elosztása, a képzés és a tudományos területen dolgozók társadalmi, anyagi és erkölcsi elismerése tekintetében.

Ezeknek a problémáknak a megoldása új feladatokat jelent az ipargazdaságtan számára is. Ezért az Ipargazdaságtan Tanszék távlati tudományos kutatási tervébe felvette az ipari kutatás gazdaságtanának kidolgozását is, hogy ennek alapján az e területen elért kutatási eredmények birtokában teljesebben felelhessen meg mind a gyakorlat által, mind pedig az oktató munka színvonalának emelése tekintetében támasztott követelményeknek.

Dr. Szakassits-Doroszlói György egyetemi docens

FELHÍVÁS!

Felhívjuk lapunk olvasóinak figyelmét arra, hogy a féléves előfizetések lejártak. A hallgatók az évfolyam-felelősökhöz forduljanak, az egyetem dolgozói, oktatói pedig a szakszervezeti bizalmiaknál, illetőleg az adminisztrátoroknál rendezhetik előfizetésüket.

A lap előfizetési díja fél évre 3,60 — egész évre 7,20 Ft.

Kérjük azokat az olvasóinkat, akik a lakásra kapják a lapot, hogy a kiküldött pénzesutalványon megrendeléseiket mielőbb küldjék be.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

„IFJÚSÁG A SZOCIALIZMUSÉRT”

Tanítani, nevelni fogunk: elsősorban magunknak kell jó közösséget kialakítanunk

A „Közgazdász” február 28-i számában megjelent „Ifjúság a szocializmusért — közösséggel” című cikk sok olvasóját meggyőzte arról, hogy egyes csoportokban még csak kialakulóban van a közösségi fogalom, hogy baj van a munka- és tanulmányi felelősséggel, s bizony, még sok a tennivaló ezen a téren. Feladat járul itt még magára a KISZ-csoportra, de felelősséggel tartozik a KISZ-vezetésnek, mi mindnyájan, KISZ-tagok, és KISZ-en kívüliek is. Nem szabad azonban azt gondolnunk, hogy a probléma egyetemünkön általános. Szeretnénk néhány sorban leírni — e cikkhez kapcsolódóan, amely nagyon helyesen — felvetette ezt a jelenséget — hogy nálunk a III. évfolyam tanári „B” szakon hogyan oldottuk meg a nehézségeket, hogyan szilárdult meg — éppen az „Ifjúság a szocializmusért” mozgalomban való részvétel következtében — a tanulmányi és a munkafegyelm.

Csoportunk valamennyi tagja részt vesz a mozgalomban. Nem kellett különösebb szervezési feladatot megoldanunk. Egyéni agitáció útján mindenki hamar belátta, hogy a mozgalom komoly segítség lesz a tantervi munkához, a szakmai politikai, de általános műveltségünk fejlesztésében is.

Természetesen ehhez elsősorban arra volt szükség, hogy egyéni és kollektív követelményeink legyenek, képességeinknek megfelelően, s amennyiben lehetséges, figyelembe vegyék „gyenge” pontjainkat is. Hogy vállalásunk helyes és reális volt; igazolta az elmúlt félév eredménye is: csoportunk tanulmányi átlaga 4,07. Követelményeink között szerepelt az is, hogy szakértőgyeinkből és a marxista tárgyakból magasabb eredményt érünk el, mint a csoport átlag. Ezt is sikerrel teljesítettük: politikai gazdaságtanból 4,2, könyvtárból 4,08, ipartermelésből 4,13 volt a csoport átlaga. Ezt elősegítette az, hogy mindhárom tárgyból év közben szemináriumok voltak, amelyekre a csoport tagjai lelkiismeretesen készültek.

Problémát jelentett, és sajnos, még ma is gyakran előforduló jelenség: a késés! (Néhány csoportársunknál elég gyakori.) Ezen úgy próbálunk segíteni, hogy a kollektív munkában felköltik egymást, másrészt, aki elkésik, az egész csoport felelősségére vonja.

A fentiekből is látható, hogy nálunk a kollektív szellem már nem áll kezdeti fokon: egymást segítjük, ha erre szükség van.

A sok jó mellett azonban meg kell említeni a kevésbé jót is. Sajnos, csorbát szenved az elv még nálunk is, hogy a „közösségi érdek feléte az egyéni érdeknek”. Például a legutóbbi kirándulás szervezésénél csak hosszasan vita után tudtunk megállapodni a kirándulás helyében, mert egy-két csoportársunk a világról sem engedte egyéni elképzeléséből. (Sajnos, a kirándulás objektív okok miatt mégis elmaradt.)

Ilyen és ehhez hasonló esetek még előfordulnak. Reméljük azonban, hogy a hátralevő két év alatt ezek a problémák is megoldódnak.

Az egyetemről kikerülve tanítani és nevelni fogunk. Elsősorban magunknak kell jó

közösséget kialakítanunk, hogy megismerjük a közösségformálás módját és lehetőségeit, s így nagyobb bizton-

sággal foghatunk majd a kijelölt cél megvalósításához: az ifjúság közösségi szellemben való neveléséhez.

MIT OLVASSUNK?

Kérdések — feleletek

A Szovjetunióról.

Kossuth Kiadó.

Ez a kitűnő kézikönyv átfogó képet ad a Szovjetunió múltjáról, jelenéről és jövőjéről. Megismerteti a Szovjetunió népességével, természeti viszonyaival, államgépzetével, egész gazdasági-társadalmi életével, kulturájával és hétköznapijaival is. Népszerű formában ad minden esetben a legújabb adatokra támaszkodó pontos választ. Agitátorok, propagandisták számára különösen hasznos. — Könyvtári száma: B 14 602.

Moberg, Vilhelm:

Bevándorlók

Regény. Európa Kiadó.

Milyen volt az Észak-amerikai Egyesült Államok 100—150 évvel ezelőtt?

Hatalmas, lakatlan területek, termékeny, de megműveletlen földek várták az európai bevándorlókat, akik ezrelével érkeztek az Újvilágba, hogy benépesítsék s az úttörő hősies munkájával megműveljék a földeket. Moberg regénye azokról a svéd szegényparasztról szól, akik a múlt század közepén tömegével vándoroltak ki Amerikába, hogy új otthon alapítsanak az Óceánon túl. — Könyvtári száma: Sz 6193.

Szokolj Endre:

És Gombos Gyula a kapitány

Gondolat Kiadó.

Lebilincselően izgalmas és érdekes olvasmány ez a könyv, amely korrajza és hű krónikája a letűnt Horthy-korszaknak. A gatlástalan, mindenre kapható Gombos Gyula politikai pályafutásán keresztül mutatja be a szerző a bethleni konszolidáció, majd a fasizmusba forduló országok közelébe, olyan kulisszatitkokat tárva fel, mint a különböző titkos társaságok és különítmények tevékenysége. A szerző, mint újságíró közvetlen szemtanúja volt az eseményeknek, melyekről könyvében beszámol. — Könyvtári száma: Sz 6225—26.

Vries, Theun de:

Népek tavasza

Gondolat Kiadó.

A legnagyobb élő holland író monumentális történelmi regénye a munkásmozgalom első hőskorának, az 1848-as nyugat-európai polgári forradalmak korának hű és művészi krónikája. A regény sokágú cselekménye Franciaországban, Angliában, Németországban és Belgiumban játszódik, központi hősei a kor vezető alakjai: Marx és Engels. A regény csúcspontját képezik azok a fejezetek, melyek a párizsi nép februári és júniusi felkelését ábrázolják.

HÍREK

Egyetemünk turista szakosztályán belül megalakul a

VÍZISPORTOLÓK

szakosztálya. Felhívjuk az evezős sportot kedvelők figyelmét, hogy csatlakozási szándékukat Molnár Árpád elvtársnál jelentsék be. A nyár folyamán több közös túrát tervez a szakosztály.

*

A Magyar Közgazdász Társaság statisztikai szakosztálya április 21-én délután fél 4 órakor a Kossuth Klubban ankétot rendez. Az ankét tárgya: Köves-Pánczy: „Általános statisztika” című egyetemi tankönyvének megvitása. A vitát Péter György egyetemi tanár vezeti, referátumot tart Huszár István.

Germanus Gyula:

A félhold fako tényében

Utikalandók.

Táncsics Kiadó.

Félévszázadnyi keleti utazásait foglalja össze ebben a könyvben Germanus Gyula, a híres magyar orientalista, az arab irodalom kiváló professzora. A Közel-Keletről ad széles távlatú, jellemző képeket, művét alapos tárgyismeret és bölcs humor jellemzi. — Könyvtári száma: Sz. 528.

Apitz, Bruno:

Farkasok közt, védtelen

Regény.

Magvető Kiadó.

Weimar városa őrzi a német klasszicizmus leggazdagabb örökségének emlékeit — de Weimar mellett van Buchenwald is, melynek koncentrációs tábora a német fasizmus egyik legszörnyűbb kínzókamrája volt. Apitz regénye azzal emelkedik ki az eddigi láger-regények sorából, hogy a borzalmak festése helyett, elsősorban a titkos ellenállási mozgalmat ábrázolja s bemutatja azokat a hősokeket akik emberek tudtak maradni az embertelenség poklában is. Buchenwald volt az egyetlen koncentrációs tábor, amelynek lakói önmagukat szabadították fel — erről szól a feszült légkörű, izgalmas regény. — Könyvtári száma: Sz 6196.

Vasziljev, Mihail, Guscsev, Szergej:

Riport a XXI. századból

Gondolat Kiadó.

Hogyan képzeled el a jövőt 29 szovjet tudós? Milyen világban fog a XXI. század embere élni? Erre próbál választ adni ez az érdekesítő könyv, mely szigorúan tudományos alapon, a már ma is elért kutatási eredményekre támaszkodva próbálja a jövő fejlődését megírni. — Könyvtári száma: Sz 14 133

A tanszék, amelyet e héten mutatunk be olvasóinknak: egészen különleges, mondhatnám speciális intézmény. Bár helyileg a Műszaki Egyetemhez tartozik, teljesen fakultatív alapon a mi egyetemünk hallgatói is — úgyiszlán golyákorukról — szorgalmas látogatói. Hiába a mai tanulóifjúság tudásszomja kielégíthetetlen! A tantárgy, amelyet az említett tanszéken lehet elsajátítani, egyetlen egyetemen, főiskolán sem kötelező, az eredményt nem jegyzik indexbe, és katalógust sem tartanak a foglalkozásokon. Mégis nyugodtan merjük állítani, a legnépszerűbb, a leglátogatottabb valamennyi tanszék között.

Neve: Dr. Hegyi Gellért, kétszeres Ámor-díjjal kitüntetett vezető professzorról — Gellért-tanszék. A Duna jobb partján találjuk, a hasonló nevű szálloda, illetve fürdő tözsomszédságában. Magas, impozáns és lenyűgöző. Sok lépcsővel, gondozott szerpentinfolysóval, szerkenő füvel, rügyektől feszülő bokrokkal, fákkal. A környeztet valóban vonzó és kellemes.

Felkerestük Gellért professzort és megkértük, válaszoljon néhány kérdésünkre.

— Professzor úr, miben látja okát a tanszék rendkívüli népszerűségének.

— Elsősorban maga a tantárgy vonzza a hallgatókat, amely jellegét tekintve mind a humán, mind pedig a reál érdeklődésű fiatalokat lekötí. Ilyenkor tavasszal, amikor a Gellért-tanszék megnyitja kapuit — minden dicsekvés nélkül mondom, alig várják a diákok, hogy jöhessenek. Szerencsére — és ezen a téren azt hiszem, egyedülállóak vagyunk

SPORT

EGYETEMÜNK SPORTJA

II. TÖMEGSPORT

Lapunk mostani számában egyetemünk tomesportjával foglalkozunk. A sportklub 1960. évi munkáját tárgyaló jelentés alapján megállapíthatjuk, hogy 1960-ban 966 indulás történt a különböző tömegrendezvényeken. Azért van e különös fogalmazás, mert a 966 indulás nem jelent egyben 966 indulót. Nézzük az indulások megoszlását:

1960 tavasz: Kosárlabda és asztalitenisz házbajnokság 210, Olimpiai jelvénytulajdonos verseny 334.

1960 őszi: Kongresszusi kosárlabda és asztalitenisz verseny 258, kollégiumi versenyek (asztalitenisz, sakk, röplabda) 164, összesen 966. Ez azt jelenti, hogy egyetemünk 1100 hallgatójából kb. 200—250 indult ezeken a versenyeken. Ha nem vesszük figyelembe az olimpiai jelvénytulajdonos versenyeket, melyek legnagyobb részt az első második évfolyam testnevelési óráinak keretében bonyolították le, akkor megállapíthatjuk, hogy egyetemünk 1100 hallgatójából kb. 200—250 indult ezeken a versenyeken. A tapasztalat azt mutatja, hogy ennek a kb. 250 indulónak a nagyrésze is szakosztályokban rendszeresen sportoló hallgatókból került ki. Végeredményben oda lyukadtunk ki, hogy nálunk, az egyetemen nincs igazi tömegsport. Vajon miért nincs?

Véleményem szerint ennek oka közül az alábbi három a legfontosabb:

1. Létesítményhiány.
2. Kellő szervezeti forma, szervezés hiánya.
3. A nem kielégítő nyilvánosság.

A létesítményhiánnyal most nem foglalkozom, ugyanis a következő számban megjelenő cikknek ez lesz a témája. Mindenesetre el kell ismerni azt, hogy létesítményhiányunk az nem léphető kereteket szab a tömegsportnak, és ezek a keretek sajnos nagyon szűkek.

Térjünk át a szervezés és szervezeti forma kérdésére. A tömegsport szervezeti formája — a házbajnokság — nem alkalmas arra, hogy az előbb említett kb. 250 rendszeresen sportoló hallgatót kívül, nagyobb tömegeket megmozgas-

son és egy többé-kevésbé állandó jellegű mozgalmat hozzon létre. Csak úgy mellekesen: Nem várhatjuk azt a Kilián mozgalomtól, hogy ezt a problémát megoldja. Ha nem tudjuk a Kilián mozgalmat valamilyen használható formába önteni és a mi viszonyainkra alkalmazni, nem ér az egész mozgalom semmit.

Mi legyen ez a forma?

Alapszervek, esetleg KISZ-csoportok közötti versenyek? Megmondom oszinten, nem tudom. Ezt a kérdést nagyobb nyilvánosság előtt kellene megvitatni. Az lenne a leghelyesebb ha ezt a feladatot a KISZ látta el. Igaz, az eddigi versenyeket is a KISZ szervezte. Már elöb megállapítottuk, hogy ezek nem voltak valóban tomesjellegűek, és ezért szervezésük könnyebben is ment. Egy igazi tömegversenyt, sőt tömegverseny sorozatot, nem lehet aktívahálózat nélkül lebonyolítani. Jelenleg pedig az a helyzet, hogy a KISZ-nek nincs sportaktív hálózata, ez a szerepet a kultúrosok látják el — ugy mellekesen — sajnos, minden értelemben mellekesen. A KISZ nem gondolhat sportmunkájának javítására, nagyobb feladatok megoldására megfelelő aktívahálózat nélkül.

S végül térjünk át a nyilvánosság kérdéseire.

Az előbbi cikkben megírtam a szakosztályi sporttal foglalkozó propagandát. Ott a rossz munka ellenére legalább lehetett mit bírálni. Itt a tömegsport területén sajnos nem lehet. Nem lehet, mert tömegsporttal foglalkozó propagandánk egyáltalán nincs. Igaz, nem is lehet, mert igazi tömegsport sincs. A kettő nyilván nem létezhet egymás nélkül, ez azonban nem lehet ok arra, hogy ne tegyünk semmit a propagandamunka javításáért. A jelenlegi „tömegsport” alapján létre kell hozni az agitációs munka szubjektív és objektív feltételeit és amennyiben az sikerül, igen nagy segítségére lehet a Kilián-mozgalom keretében megteremtődő és remélhetőleg a mostaninál jobban kiszélesedő tömegsport mozgalom.

— monigl —

Kapcsolatunk

az Április 4. Gépgyárral

1960 októberében egyetemünk és az Április 4 Gépgyár KISZ-szervezete szociális szerződést kötött. A szerződés a következőkben határozza meg a sport terén a teendőket.

„Az üzem és az egyetem KISZ-szervezete közös baráti sporttalálkozót szervez, elöltesorban labdarúgó- és asztalitenisz-mérkőzéseket.”

Nézzük meg, hogy mit takar ez az egy mondat és mi valósult meg a célkitűzésekből. Kérdésünkre Oláh János, az egyetemi Sport Club diáklétnöke válaszolt: A múlt félévben a kapcsolatok felvételén kívül nem történt semmi. Terveztünk ugyan egy asztalitenisz- és sakktalálkozót, de ez elmaradt. Elmaradásának fő oka az, hogy időpontja a vizsgaidőszakra tolodott. Az e félévi munkával kapcsolatban először arról szeretnék beszélni, ami már megvalósult. Február 26-án megtartottuk a tavalyról elmaradt asztalitenisz-mérkőzést. Ezen felficsapatunk 4:1 arányban győzött. A találkozó igen jól sikerült, annyira, hogy a gépgyáriak kérésére terbevitettük egy újabb találkozó megrendezését. Labdarúgó-mérkőzésre áprilisban kerül sor. Erre a hónapra terveztünk egy közös fejelő bajnokságot. Az egyetemi természetjárók szakosztálya megalakulásával, felmerül a gépgyári szakosztállyal való kapcsolat kérdése, közös túrák rendezése. Kapcsolatainkat a szívélyesség jellemzi, erre mutat az Április 4-gyáriak igen kedvező ajánlata, melyvel pályanehezégeinken igyekeznénk segíteni. Ez az ajánlat igen jelentős lehet, különösen a Kilián-próbaival kapcsolatos nehézségek megoldásánál. Megjegyzem, hogy a Kilián-próba egy újabb lehetőséget biztosíthat az együttműködés kiszélesítésére. A fentiek alapján nyugodtan elmondhatjuk, hogy a szerződésben foglaltakat sikerrel hajtuk végre, és ha terveink megvalósulnak, ez a végrehajítás még sikeresebb lehet.

— monigl —

mítsák be ezentúl a testnevelés osztályzatba. — Befejezésül talán a tervekéről néhány szót. — Elvem, hogy a jó előmenetelhez megfelelő feltételeket kell biztosítani a tanulók számára — és ezt egyúttal melegen ajánlom minden tanszék vezető kollégám figyelmébe. Hasznos megfigyeléseim azt a tapasztalatot igazolják, hogy e speciális tudomány elsajátításához a következő körülmények a legelőnyösebbek: csilagos ég, esetleg enyhe holdfény, kellemes, tavasz-szágú szellő, akácillat, méhdöngicséles, lombszogság. Ne higgye hogy mindez lenyegtelen apróság! Állítom — és kérem, ezt feltétlenül vegye bele az intézménybe — ha az analitikát büntetőjogot, finnugor nyelvéstet oktató kollégám törődtek volna ezekkel az említett feltételekkel, tantárgyaik összehasonlíthatatlanul nagyobb népszerűségnek örvendeznének a jelenleginél.

Beszélgésünk itt abba maradt, mert bár csak koradélután volt, mégis megérkezett egy tanulópar. Lassan, andalogva jöttek, vállukkal erősen egymásnak dölve. A lány mosolyogva rácsált egy frissen fakadt orgonariügyet — a fiú átszellemülten fűtylűte a „Rejtélyt”. A pad piros volt amelyre leültek.

Tovább nem figyeltük őket Gellért professzor csöndet piszszegve elvonszolt bennünket Utóvégre igaza van. Ugyan melyik diák szereti, ha tanulók közben megzavarják. — b —

(Megjelent az Egyetemi Lapok, 1961. március 18-i számában.)

ISMERD MEG EGYETEMÜNKET!

A legérdekesebb

TANSZÉK

— nincsenek helyiségproblémáink, nagy terület áll rendelkezésünkre, úgyhogy még a legnagyobb csúsforgalom idején sem kell helyhiány miatt elutasítani a vállalkozókat.

— Mit tanul itt az ifjúság tulajdonképpen? — A létező legidősebb tudományt, amelynek primitív gyökerei jóval

az időszámításunk előtti időkbe

nyúlnak vissza. Egyébként meglehetősen hibrid jellegű. Közele rokonságot mutat az asztronómiával, ugyanis derült estéken a tanulók gyakorta foglalkoznak csillagszámolással. Kapcsolata van a tantárgyunk azonban az anatómiával is, szívre, vérmérsékletre gondolok. Ugyanakkor szoros összefüggés tapasztalható az irodalommal — líra, költészet stb. Talán tantárgyunk legkevésbé a matematikával rokon, ugyanis, aki a 2x1=2 alapigazságot véletlenül sem gondolja 3-nak, az már egészen jól boldogul amorológiából. Ugyanis a Gellért-tanszéken amorológiával foglalkoznak a fiatalok.

— Milyen változtatásokat terveznek az oktatási reform során? — Kérem, ne tartson mara-

dinak, de sok tekintetben ragaszkodom a régi, bevált módszerekhez. A mi tanszékünk vezette be például valamennyi oktatási intézmény közt legelőször

a tanulóparrendszert.

Ez nálunk igen bevált és a tanulmányi előmenetel sikere érdekében ezután sem kívánok változtatni rajta. És ezzel az elhatározással diákjaim is legmesszebbmenően egyetértenek. Jelszavunk — az általános oktatási elv szerint — „közelebb az élethez”. Eddigi oktatási rendszerünk legfőbb hibája ugyanis az volt, hogy túlságosan elméleti szakembereket képeztünk. Több gyakorlatot tehát! Ne vegye szerénytelenségnek, de ezen a téren is a mi tanszékünk volt az első, amely példát statuált: nálunk mindig is a gyakorlaton volt a hangsúly. S a fiatalok egészséges hozzáállását bizonyítja, hogy egy pillanatra sem húzódtak ettől.

— Volna esetleg mégis valami konkrét javaslat? — Természetesen. Javasolni fogom, hogy a Gellért-tanszéken való foglalkozások eredményét — tekintve, hogy azok fejlesztik a természetjáró készséget, valamint feltétlen jó erőnlétet feltételeznek — szá-